

ARABU ŠALIS SKŪS ANGLIJĄ JT DEL OMANO

IVAIRIOS ŽINIOS IŠ LIETUVOS

(ELTA) "Daugelio rajonų kolkai žymiai atsilieka vykdydami 1957 metams priimtus įsipareigojimus didinant pieno gamybą", sakoma bendrame LKP ir ministerių tarybos pareiškime pieno gamybos klausimu. "Eilėje rajonų iki šiol nepašalinoti trūkumai organizuojant gyvulių laikymą ganyklose, ne visur karvės ganomos ištiesa parą, nerūguliniai papildomai šeriamos žaliuoju pašaru, gyvuliai nepakankamai pagirdomi". Tai jau tikrai kolchozinės sistemos netvarka, kad nei gyvuliai tinkamai nepagirdomi.

"Didvyriškąs Dariaus ir Girėno skridimas"

Tokia antraštė liepos 17 d. "Tiesoje" tilpo trijų skilčių straipsnis, kurio autorius J. Dovydatas. Straipsnis parašytas ryšium su 24 metinėmis nuo lakūnų žuvimo. Įdomu ne tik tai, kad sovietiniame laikraštyje minimas toks visai nebolševikinis jūbiliaus, bet ir tai, kad Darius ir Girėnas čia vadinami "žymiais lietuviais", "kilniais Lietuvos patriotais", kurie "skyrė savo nepaprastą skridimą jaunajai Lietuvos kartai". Anksčiau tokių patriotinių paryškinių Lietuvos bolševikų spaudoje būdavo vengiama kaip kažin ko. Žinoma, Dovydatas negali apsieiti be jėgų ir savo rašinį savotiškos legendos. Girdi, Amerikos lietuvių buržuazija neparėmusi to skridimo, net "užgaulumo tulžies ir pašapos lakūnams" pareiškusi. Skridimą iš visos širdies rėmusį ne buržuazija, o rėmė darbo žmonės.

Gėrisi, kad užsienio lietuviai nesutaria

"Tiesos" 167 nr. A. Rudzinskas antraštė "Ką jie galvoja apgauti" su pasitenkinimu darosi ištraukas iš "Dirvos" ir Londone leidžiamo liet. kalba nacionalinio laikraščio kavi kurių straipsnių, kuriuose buvo pasakyta įvairiais užsienio lietuvių padėties opiais klausimais. Straipsnis baigiamas: "Taigi Amerikoje mažėja gyvenamųjų namų statyba, pramonė siaurina gamybą, didėja mokesčiai. Vakarų Vokietijoje paprastieji lietuviai kenčia skurdą. O fašistinio laikraščio redaktorių ragina nesiskųsti ir džiaugtis laisvojo pasaulio gėrybėmis".

Balys Dvarionas ir kiti 18 lietuvių kultūros dekados Lenkijoje menininkų Lietuvos aukščiausios tarybos prezidiumo apdovanoti garbės raštais.

Vilniuje vėl atidaryta vartotų daiktų komisio parduotuvė, kuri yra Vilniaus miesto Pranprekybos žinioje.

Zimaną pavaduoja Šmigelskis. Lietuvos komunistų oficiozo "Tiesos" redaktoriaus pavaduotoju kai kada pasirašo K. Šmigelskis, kartais ir S. Laurinaitis.

Tiriamos Lietuvos upės

Lietuvos Hidrometeorologinė valdyba šią vasarą organizavo kai kurių Lietuvos upių tyrinėjimą. Tiriamos Neries, jos intako Žeimenos, Baltosios Ančios, Strėvos ir eilė kitų upių. Ekspedicijos grupė, vadovaujama inžinieriaus hidrologo A. Rainio, atlieka tiriamuosius darbus Žeimenos ir Neries upėse. Neris tyrinėjama nuo Baltarusijos sienos iki Kauno. Kita gru-

pė, vadovaujama V. Ilevičiaus, tiria kitas upes. Darbai jau įpusėję.

Stebės žemės satelitą-palydovą Pakeliui iš Vilniaus į Minską, Pakapės kalmelyje, 260 metrų aukščio nuo jūros lygio, įrengiama Vilniaus universiteto mokslinė stotis būsimam žemės satelitui stebėti. Stotim rūpinasi Vilniaus universiteto prorektorius Jankauskas, prof. Slavėnas ir kt. Stebėjimus atliks fizikos matematikos ir gamtos mokslų specialistai, kurių dalis buvo išvykę į Ašchabadą, dalyvauti specialiuose kursuose. Grįžę į Vilnių, jie įgytąsias žinias perteikia būsimam stebėtojų kolektyvui.

Nėra žodynų

"Tiesos" skiatytojas Žižys skundžiasi, kad 1953 m. Kauno knygynuose pasirodęs Tarptautinių žodžių žodynas greit buvęs išpirktas. "Praėjusių metų rudenį dėl minėto žodyno kreipiausi į Vilniaus knygyną "Knyga paštu", tačiau iš ten gavau trumpą atsakymą, kad knygynas šios knygos neturi".

Kinofilmas vaikams.

Anyskčių apylinkėje pradėtas statyti naujas filmas vaikams ir jaunimui: "Žydrasis horizontas". Režisierius V. Mikalauskas, vyr. operatorius A. Mockus, dailininkas A. Žebriūnas. Scenariją parašė R. Lankauskas.

Užsimojimai melioracijos srityje

Lietuvos melioracijos darbuotojų pasitarime priimtas "pasibaigė" iki š. m. rugsėjo 1 d. nutiesti magistraliniai kanalai ir įrengti vandens imtuvus 50-000 hektarų plote, o iki spalio revoliucijos sukakties kolchozuose smulkiuoju nusausinimo tinklu nusausinti 50,000 ha ir iki metų pabaigos papildomai 30,000 ha pelkėtų ir drėgnų žemių. Pasibaigė sustiprinti kelmų rovimu ir akmenų pašalinimo darbus ir per 2 metus "įsavinti" (padaryti naudingomis žemėmis) visus nusausintus plotus. Kreipiamasi į kolchozus, kad kiekvienam galvijui būtų paruošta nemažiau pusė hektaro kultūrinių pievų ir ganyklų. Kolchozininkai skatinami sėti ir drėgnose dirvose. Kad pašalinti nešimirkty, siūloma naudoti siaurąjį arimą užuoganomis ir nuvesti paviršiaus vandenį pašalinti išvagojant.

Ką lenkai sako apie Vilnių

"Tribuna Liudu" korespondentas Lešek Golinski, rašydamas savo įspūdžius apie lankymąsi Lietuvoje, vadina Lietuvą nuosirdžių žmonių kraštu. "Retai kur galima sutikti tokių vaišingumą". Jei Lenkijon grįžus jį paklausa apie Vilniaus išvaizdą, jis giliu įsitikinimu galėsias pasakyti, kad tai pavyzdinis švarumo miestas. Lenkų dainų ir šokių ansamblio dalyviai matę Maskvą, Berlyną, Briuselį, matę daug miestų Europos rytuose, ir gal kai kurie iš jų miestų buvo puošnesni, turtin-gesni, nepaliesti karo audry, bet Vilnius visus dalyvius žavėjęs visų pirma puikiais vaizdais, švara ir gyventojų nuosirdumu. Susižavėję Vilniū buvę ir dailininkai ir kino operatoriai. Režisierius Vitoldas Lesievičius, kuris už filmą apie "Šlionską"

John Prather, New Mexico valstybės ūkio savininkas, stovi su šautuvu prie savo namo. Prather pareiškė, jog jis pavartosis ginklą prieš tuos, kurie bandys iš jo žemę atimti. O iš jo žemę atimti įsakė federalinis teismas, nes toji žemė reikalinga armijai, kuri ją nauduos raketų bandymui.

MIKOJANAS JUOKIASI IŠ DULLES "ORINIO ŽVALGYMO" PASIŪLYMŲ

Chruščėvas svajoja apie artimą ateitį, kada komunistų baudžiauninkai gyvens geriau kaip JAV

BERLYNAS. — Sovietų vicepremieras Anastas Mikojan, atlydėjęs Chruščėvą į Rytų Vokietiją, pasakė Rytų Berlyne kalbą. Išjuokdamas valstybės sekretoriaus Dulles projektus apie karinių bazių žvalgybą iš oro ir tuo patvirtindamas esamas menkas galimybes susitarti Vakarams su Rytais Londono nusiginklavimo konferencijoje.

Mikojan kibo prie Dulles pasiūlymo, pradėti vieni kitiems žvalgyti karinius pasirošimus nuo šiaurinių sričių, netoli asigalio. Paskutiniame Dulles projekte, apsvaistytame su visais Vakarų sąjungininkais, buvo pasakyta, kad Sovietai galėtų žvalgyti iš oro ir sausumo visą Ameriką, Kanadą ir veik visą Vakarų Europą, jei ir Sovietai įsileistų Vakarų žvalgybą komandas į jos europinę dalį.

Jie pralenks Ameriką..

Nikita Chruščėv, kalbėdamas Leipcege, nupasakojo tokių svajonių apie gyvenimą komunistų šalyse, kokiams, žinoma, ir jis pats netiki.

Sovietų ir jų satelitų liaudies gyvenimo standartas yra pats žemiausias už visų Vakarų Europos valstybių. Vienok jis drįso tvirtinti, kad komunistų šalių gyvenimo lygis pralenks ir Amerikos, kuri savo ruožtu yra pralenkusi ir pačias turtingiausias ir geriausias susitvarkiusias Vakarų Europos valstybes.

— Rytų Prūsijoje Lenkijos saugumo policija suėmė 11 vokiečių. Pas juos rasta ir ginklų. Lenkijos organai juos kaltina pasikėsinimu "nuversti valdžią".

tarptautiniame filmų festivalyje gavo premiją, Vilniuje būrė visą dokumentinę filmą. Dar atkreipė lenkų dėmesį sekmadieninis judėjimas Vilniaus parduotuvėse, muziejuose ir parodose. "Deja, restoranuose aptarnaujama labai lėtai. Sausakimši autobusai. Panašiai yra ir Varšuvoje... Vilnius turi daug žalumynų, parkų, puikias gatves, bet už tai mažai restoranų ir valgyklų. Tokie rūpesčiai ir mums, Varšuvos gyventojams, suprantami".

IŠ CHICAGOS IR APYLINKIŲ

Adlai Stevenson grįžo namo

Buvęs du kartus demokratų kandidatas į prezidentus Adlai Stevenson grįžo namo iš kelionės po Afriką ir Europą.

Čikagos korespondentams jis atsakinėjo į įvairius politinius klausimus. Jis pasisakė prieš valstybės d-tto draudimą spaudos atstovams važiuoti į Kiniją, prieš pirklio Gluck paskyrimą ambasadorium į Ceiloną, prieš pilietinių teisių įstatymo vetavimą, kaip kad numato prez. Eisenhoweris.

Jis tačiau pritarė Eisenhowerio nusistatymui pasirinkti į gyvybos sekretorių muilo fabrikantą Neil McElroy ir atiduoti kareivį William Girard teisti japonų teismui už japonės nušovimą.

Perdaug kanalų trąšų

Sanitarinio distrikto pareigūnai sako, kad jie iš kanalų trąšų daro didžiausią pelną visais laikais, tačiau visų trąšų nėra kur dėti.

Trąšas perka Chicago Fertilizer Co. po \$16 toną ir parduoda po \$18.50. Bet šiuo metu, sumažėjus pardavimo rinkai, daug trąšų suverčiama prie sanitarijos ir laivų kanalo, ir vakarus nuo Harlem ave.

Pasklidus gandams, kad tos trąšos, dumblas verčiamas ir į patį kanalą, JAV prokuroras Ticken pašaukė apklausinėjimui sanitarijos distrikto 3 tarnautojus, du inžinierius ir raštininką. Nes tai būtų nusikaltimas prieš federalinius įstatymus.

Leopold vėl prašo paleisti

Nathan Leopold, 52 m., vėl padavė prašymą gubernatoriui Stratton, kad jis jam dovanojotų liksius bausmę. Leopold buvo nuteistas 1924 m. kalėti 99 metų už Robert Franks, 14 metų nužudymą. Neseniai gubernatorių jo prašymą pasigailėti atmetė. Naujajame prašyme Leopold paduoda savo buvusio teisėjo John Caverly, dabar mirusio, pasakojimą vienai katalikų vienuolei, kad Leopoldo sėbras Richard Loeb buvo daugiau kalts dėl Franks nužudymo, negu Leopold.

Tai nebuvo plėšikai

Indianos policija nustatė, kad Glass House ties Gary restorane, pastatytą prie naujosios autostrados, apvogė ne plėšikai, bet restorano tarnautojai. Suėmė kasininkę Mrs. Darlene Payne, 27 m., jos vyrą James, 35 m., ir du nepilnamečius giminaičius. Jie paėmė iš restorano kasos \$1,500 ir bandė kalnę suversti plėšikams.

— Dairen uostamiestis Mandžiūrijoj (Šiaurės Kinijos) yra paverstas svarbiausia Sovietų propagandine baze, iš kur Sovietai vadovauja ir visų Azijos šalių komunistinei veiklai prieš nekomunistinius kaimynus, praneša Tautinės Kinijos agentūra.

● Sovietai kaltina Egiptą, Siriją ir kitas Vakarams nedraugiškas arabų valstybes sudaryti Varšuvos pobūdžio karinės pagalbos pakto prieš užpuolikus Viduriniojo Rytuose.

EGIPTAS NORI IŠPŪSTI SUKILIMĄ SULTONATE Į TARPTAUTINĮ GINČĄ

Anglai skuba užgniaužti arabų revoliuciją. — Sovietai gabena daugiau ginklų į Vid. Rytus

KAIRAS. — Septynios arabų valstybės, priklausiančios Arabų Lygai, pritarė Egipto reikalavimui apskusti Angliją Jungtinėms Tautoms už "agresinius veiksmus" Omano-Muskato sultonate Arabijos pusiasalio pietuose.

Draugai užsienyje — antraeilis dalykas, sako John Dulles

Valstybės sekretoriui

rūpinti Amerikos gerovę

WASHINGTONAS, D. C. —

Valstybės sekretoriui Dulles nusibodo klausytis, kad JAV diplomatas pasisekimas turi būti matuojamas pagal draugų užsieny. Gi jo politikos priešininkai nuolat kartoja, kad Amerikos draugų užsieny nuolat mažėja.

Atstovų rūmų užsienio reikalų komitete Dulles pasakė: "Aš nemanau, kad valstybės departamento uždavinys būtų rūpintis draugų darymu užsieny. Valstybės departamento uždavinys yra rūpintis šalies interesais ir jos gerove, nepaisant, ar tai duos daugiau draugų".

Vakarų modernusis menas nesužavėjo Sovietų žiurovų

V. Europos jaunuoliai nusivylę

MASKVA. — Pasaulio jaunimo "taikos ir draugystės" festivalio proga Gorkio parke buvo suruošta ir meno paroda.

Italijos, Prancūzijos ir kitų šalių jaunuoliai apsvylę manydami, kad Maskvoj jie susilauks tinkamo įvertinimo, nes tose šalyse komunistai yra dideli abstraktizmo ir panašių maliavinių propagandistai. Vakaruose jie tai daro aiškiu tikslu — pastūmėti į duobę "buržuazinę, dekadentišką meną". Bet Maskvoje vietiniai menininkai turėjo parodoti kitą uždavinį — parodyti "draugams" iš kapitalistinių šalių, kad tik realizmas yra vienintelis ir tikrasis menas, kuriam suprasti pirma reikia išstudijuoti visus Lenino raštus.

Vakarų menininkai gynė savo paveikslus tokiomis argumentais, kad jie kaip tik ešą atitolę nuo buržuazinio meno ir pasekė Picasso pavyzdžiu. Sovietų propagandistai, turėdami galvoj festivalio naudą Kremliaus politikai, ragino žiurovus parodyti tolerancijos Vakarų Europos menininkams ir tikėti, kad jie su laiku suras "tikrąjį kelią".

Amerika turi tris lėktuvnešius po 60,000 t. didumo

"Ranger" paleistas į tarnybą PORTSMOUTH, Pa. — Pereitą šeštadienį buvo paleistas į laivyno tarnybą trečiasis lėktuvnešis "Forrestal" klasės, 60,000 tonų didumo "Ranger".

Trečias šio tipo lėktuvnešis yra "Saratoga". Amerika yra numaciusi per 10 metų pastatyti po vieną tokį milžinišką lėktuvnešį, iš viso 10. Jie turi vietos 100 lėktuvų. Lėktuvnešio masinės yra 200,000 arklų jėgų galingumo.

Egipto sukurstytos arabų šalys, net ir tariai dar draugiškos Vakarams, nori paversti vidaus sukilimą sultonate tarptautiniu konfliktu. Jei Jungtinių Tautų darbotvarkės komitetas sutiktų svarstyti jų reikalavimą, jį paremtų ne tik Afrikos ir Azijos valstybės, bet ir Sovietų Sąjunga su savo satelitais.

Anglijoj plečiasi įsitikinimas, kad jai reikia pasitraukti iš Jungtinių Tautų, kadangi jos pasidarė tik Azijos ir Afrikos šalių, buvusių kolonialinių valstybių, instrumentu. Churchilliui ir Attlee vadovaujant Anglijoj susikūrė sąjūdis pakeisti JT charterį, kad Anglija, kaip viena iš JT steigėjų, galėtų pasilikti šioj pasaulinėj organizacijoj.

Anglai paėmė Firq vietovę

Anglų kariuomenės vadams Omano-Muskato sultonate vyriausybė davė įsakymą atsargiai mušti sukilėlius, sultono Taimuro priešinkus, kad nenukentėtų vietiniai gyventojai. Šis įsakymas labai sunkina pagrindinio uždavinio įvykdymą, užgniaužti sukilimą, kol jis neišsiplėtė į pasaulinį ginčą ir neatsidūrė Jungtinėse Tautose.

Pildant pirmąjį nurodymą, anglai savaitės pabaigoj sustabdė puolimą prieš Firq vietovę, ginamą 200 sukilėlių, nežinint, kad anglai turėjo 700 vyrų. Anglų spauda kelia abejones, ar jų vyriausybė mano šitaip sustiprinti savo prestižą ir respektą arabų pasauly, kai nedrįsta pulti sukilėlių jėgų, 3 kartus mažesnių už savo pajėgas.

Po to buvo paleisti į darbą iš naujo lėktuvai. Sekmadienį anglai ir sultonui ištikimi kariiviai paėmė iš sukilėlių Firq vietovę. Jie priartėjo prie pat didžiosios sukilėlių valdomos tvirtovės Nizvos.

Kiek vėliau buvo pranešta, kad sultonui ištikima kariuomenė atėmė iš sukilėlių ir Nizvos tvirtovę.

Sovietai didina jėgas

Sovietai ir toliau nesėdi rankas sudėję. Anglai pranešė, kad į Jemeno karalystę Arabų pusiasalyje, prie Raudonosios jūros, atplaukė dar du laivai su ginklais iš Sovietų Sąjungos ar Čekoslovakijos. Prieš tai anglai susekė šešis laivus, atplaukusius su komunistų ginklais šiai arabų valstybėj.

Iš Kairo pranešama, kad ir Sirija gaus iš Sovietų Sąjungos du povandeninius laivus savo pakrančių apsaugai prie Viduržemio jūros. Sovietai siųs ir kitų ginklų pagal sudarytą naują sutartį su Sirijos karo ministeriu. Sirijos jūrininkai povandeniniams laivams valdyti bus apmokyti Lenkijos karinėj bazėj Gdynėje. Ten buvo apmokyti ir Egipto karo laivyno jūrininkai. Egiptas neseniai gavo iš Sovietų Sąjungos 3 povandeninius laivus, ginkluotus ne tik torpėmis, bet ir raketomis.

Kai savo veikla susmulkėjame į dulkes

LAISKAS IS CLEVELANDO

Naujųjų ateivių bangai plaukiant į Amerikos kontinentą, visai pamatuotai senieji išeivijos lietuviai laukė savo darbų visuomenėje srityje artimiausių padėjėjų, talkininkų ir jų pavaduotojų.

Be abejo, maždaug 30-čiai tūkstančių naujųjų žmonių įsijungus į Amerikos lietuvių išeivijos gyvenimą, tas gyvenimas kiek pagyvėjo ir pajavėjo. Mūsų išeivių papildė ne tik skaičiumi, bet ir energija, naujais sumanymais ir kiek nauju charakteriu. Nors ir ne visuomet pilnai suprasdami vieni kitus, bet tuos pasitaikančius nesuipratimus per pastaruosius keletus bendrojo gyvenimo ir darbo metus senieji ir naujieji ateiviai gerokai išlygino.

Tačiau yra visuomeninio gyvenimo sritis išeivijoje, kur naujieji ir senieji lietuviai per tuos 5-7 metus mažai kiek arba nepatenkinamai besuartinę. Tai organizacinė diferenciacija, organizaciniame pasiskirstyme. Net priešingai, atskirose kolonijose yra reikiama, rodanti, kad praraja tarp senųjų ir naujųjų ateivių dar vis plečiama ir gilinama.

Daugelyje Amerikos lietuvių kolonijų naujieji ateiviai priteigė ir vis dar tebeįteigia savų organizacijų, veikusių nepriklausomoje Lietuvoje įvairių partijų ir draugijų. Jos toli gražu nevisos randa čia realų savo veikimui pagrindą. Toli gražu nevisų jų naujųjų organizacijų tikslai bei veiklos planai derinasi su pagrindiniais lietuvių tautos tikslais išeivijoje.

Tuo tarpu senosios lietuvių organizacijos, veikusios dešimtmeciais ir turėjusios reikšmės visam Amerikos lietuvių gyvenimui, šios per toli siekiančios organizacinės diferenciacijos dėka, nesulaukė laukto, naujųjų papildymo. Yra kolonijų, kur dešimtmeciais veikę lietuvių klubai ir kitokios senųjų lietuvių sukurtos organizacijos, stūdė didelių turtų dėl naujųjų ateivių abuojujimo ir tinkamo neįvertinimo jų, tos organizacijos su savo turtais atsidūrė grėsmėje patekti į svetimtaučių rankas. Pagaliau tie du didieji Amerikos lietuvių susivienijimai, be kurių nuderbtų barų negalima įsivaizduoti Amerikos lietuvių istorijos, ar pakankamo susilaukė naujųjų ateivių dėmesio?

Žinoma, sutinkant, kad naujųjų ateivių banga neišvengiamai turėjo atnešti šį tą naujo, taigi ir naujų organizacijų, bet labai abejotina ar naudinga lietuvių tautos interesams išeivijoje.

Laisvųjų Tribūna

Geriausią Solingeno fabrikų: skustuvių, plaukams kirpti mašinelių ir deimantinių stiklų piaučių reikėtų, kurie Lietuvoje ir Sibire daugiau vertinami už auksą, gamina

D. JURJONO BENDROVEJE
3251 SO. HALSTED STREET, CHICAGO 8, ILL.
Telefonas: CALum 5-1064

MOVING
APDRAUSTAS PERKRAUSTYMAS
IS TOLI IR ARTI
(Nauji dideli traktoriukai ir krovinių kėliniai) - Jūsų nuostabi patalpa
JUOZAS NAUJOKAITIS
2022 W. 69th Chicago 36 Ill. Tel. WILbrook 5-9209

PRADĖK TAUPYTI ŠIANDIEN, - TURĖSI RYTOJ!

TAIGI PRADĖK TAUPYTI ŠIOJE LIETUVIŠKOJE ĮSTAIGOJE. Kiekvieno taupytojo indėliai yra apdrausti iki \$10,000.00

BRIGHTON SAVINGS and LOAN ASS'N
4071 Archer Ave. Tel.: LAFayette 3-8248
(į vakarus nuo California Avenue)

CHARLES ZEKAS, Secretary

OFISO VALANDOS:

Pirmadi., Antradi., Penktadi. ir Šeštadieni 9:00 ryto iki 4:30 val. po pietų. Trečiadi. 9:00 ryto iki 12 val. diena. Ketvirt. 9:30 ryto iki 8:00 val. vak.

Aktorė Marilyn Monroe yra įvežama į Doctor's ligoninę New York'e, kur ji be laiko pagimdė kūdikį. Fone matosi jos vyras Arthur Miller, kuris kelia lagaminą.

V. KVIESKA

DĖL JAUNIMO KONGRESO PASAKYMŲ

LAISVOJI TRIBUNA

I
Jaunimo Kongrese mestas šūkis lietuvių politinių grupių atžvilgiu skambėjo maždaug taip: Neįsiliesime į jūsų eiles, neišime pas jus mokytis, nes jūs gyvenote svajonėse apie savo praeitį ir nepajūstate dabartinės padėties.

Šitoks pasisakymas neturėtų nieką stebinti. Partijų technika politiniams klausimams spręsti išplaukė iš Lietuvos gyvenimo sąlygų. Šitoks patyrimas, kaip ir kitokių rūšių patyrimai įgyti Lietuvoje, naujosios sąlygos nustojo praktiškos vertės. Be to, šis patyrimas buvo įgytas amatininkišku būdu, be jokio platesnio ir išbandyto metodo, jei bent padaryti mažą išimtį socialdemokratams, kurie naudojo šio metodo ekonomišku požiūriu aiškinti įvykių raidą, ir krikščionims demokratams, kurie bandė užtiesti socialinius klausimus nuo enciklikų.

Dabar naujosios sąlygos yra naujas gyvenimas, todėl būdai, į kuriuos įsijungė lietuvių veikimui, turi būti nauji. Turi atitikti naujųjų sąlygoms. Tai pasakė mokslinis jaunimas šitokių būdų?

Tiesioginiai šio klausimo kongresininkai nesvarstė, bet vienos sekcijos užvardinimas: "Visuomeninių ir Socialinių Mokslų Sekcija" ir dar kitkas rodo, kad jaunieji mano kiti naujosios politinio veikimo būdus pasirenkę moksliniu metodu.

Iš pirmininkaujancio žodžių sekė, kad vienas iš oficialių kalbėtojų remia savo kalbą psichologija, o antrasis, — sociologija.

Pirmininkaujas, pristatydamas vieną iš tų kalbėtojų kaip sociologą, pabrėžė, kad pastarasis ties laisvalaikio problema. Iš tikrųjų, jis paskleidė kai kurias savo mintis, surišias su laisvalaikio efektingu naudojimu. Gavosi įspūdis, kad sociologija yra laisvalaikio tvarkymo mokslinė disciplina. Taip, tai amerikoniška sociologija, kurioje laisvalaikio (recreation) klausimai užima žymią vietą ir tuo būdu iliustruoja jos visą pobūdį.

JAV-bės yra kontrastų šalis: valstybė griežianti pirmą smulką tarptautinės politikos arenoje, bet universitetuose vyrauja siauras individualistinės užėjimas nuo psichologijos, individualistinės disciplinos savo prigimtimi, ir nuo sociologijos su keista apimtimi. Tad inteligentas, apginkluotas šitokiais metodais, negali apimti JAV-bių dydybės, nes tie metodai, nedaug perdėjus, tinka tik sporto aikštės akiraui.

Sekcijos pirmininkas išreiškė mintį, kad tenka skaitytis su ilgesne Lietuvos okupacija, negu iki šiol manyta, todėl jo ranymu, grynai politinio veikimo aspektas neturėtų pirmauti. Atrodo, kad šis mintis atspindėjo visų kongresininkų nuomonę.

Kiek teko patirti iš kongresininkų pasisakymų, jie teigiamai priėmė Bendruomenės veikimo faktą. Diskusijos nagrinėjo klausimus realizuotinus Bendruomenės ribose.

Jeigu sugretinti tuodu nusištatymu ir jeigu priimti dėmesin Amerikos sociologijos skiepimą akiraty, tai gresia pavojus, kad universitetinis jaunimas gali eiti Bendruomenės veikimo smulkinimo keliu.

II

Kongresas savo pasisakymais smerkė senimo veikimo taktiką, paremtą ginčais ir nesantaika. Ginčai arba diskusijos nėra smerktinos iš principo, todėl galima smerkti tik tų priemonių perdėtą arba ne vietoje vartojimą. Bet kaip surasti šį išmintingą stovį?

Straipsnio "Konformizmo Tvaikas" (Naujienose) autorius paduoda šį iš Kongreso rezoliucijų posmą: "organizaciniame gyvenime ieškoti bendro darbo ploto, lyginant skirtumus ir keliant bendruosius brožuus".

mo vedini; dabar sąmoningai pripažįstama teorijos vaidmuo, t. y. nustatoma pav. kas yra gražu ne asmeniškais įspūdžiais, bet pagal įsteigtas normas.

Antras klausimas, ką smerkė Jaunimo Kongresas naujos ateivijos veikimo metoduose?

Kongresas neanalizavo būdinių sąvomis šio klausimo, bet tenkinosi blankiais posakiais, kurie, taip sakant, negriebia jauti už ragų. Kaip pavyzdį galima suminėti šį posmą iš "Santariečių Veiklos" ("Naujienos", 165 N.): "Jaunuomenė nelabai nori dalyvauti senųjų ginčuose, kadangi seniai sugėbėjo parodyti objektyvumo stoka". Žemiau sakoma, kad Spaudos Sekcijoje V. Stankus siūlęs numarinti partinį veikimą, kuris yra paremtas senų atvežtu prestižu.

Ką vadinti būdingą sąvoką? Pav. Tautinių Šokių šventės Vaicūnienės kritikoje "būdinga sąvoka" yra tautinių šokių teorija. Ši teorija yra taškas, iš kurio gerai matyti kritikos trūkumai, būtent: Pagal šią teoriją šokėjai buvo nuvertinti. Kadangi jie yra tik mėgėjai, šokių teorijų nemoka, tai jie gali verstis jiems primetamo nepasisekimo priežastį tik savo tiesioginiam mokymosi įsikišimui. Štai ir turime nereikalingą nesantikos sėjmą. Antra, jos kritikoje suminėtos smulkesnės yra tokios, kurias rengėjai gerai žino ir matė. Pav. premijų skyrimo atvejais į sprendimo motyvus gali įeiti įvairūs smulkūs trūkumai, bet čia jokia premija nebuvė skiriama, tai kam tie pirštų badymai žmonėms, kurie iš pasiūlyto dirbo? Ir vėl nereikalingas nesantikos sėjimas. Trečia, vyriausieji šventės vadovai, reikia prileisti, supranta šokių teorijas, todėl tik jie gali tiesiog reaguoti į kritiką. Tai reikšia, kad kritika pastatė didelio visapusiško reiškinio įvertinimą į plotmę, kurioje gali ginčytis tik siauras šokių teorikų ratelis.

Naujos ateivijos "nusižengimus" tenka vertinti tik išeinant iš jų partinių teorijų struktūrų. Lietuvos valstybės istorinės tikrovės interpretavimas ir pavaiždavimas įgavo politiškių teorikų ir jų galvosenos pasekėjų ginčų formą. Kadangi partinių teorijų esmė susiveda į siekimą pakeisti valdžios aparato žmones (rinkimais arba nuvertimais), todėl šie teoritikai ir dabar iš jėros koncentruoja savo dėmesį ties pavieniais asmenimis, turėjusiais įtakos politiniam gyvenimui.

(Bus daugiata)

JOHN NAKVOS (NAKVOSAS),
gyv. 8220 S. Vincennes Ave.,
Chicago, Illinois.

Mirė penktadienį, 1957 m. rugpjūčio 9 d., 2:15 val. popiet, suaukęs puses amžiaus. Gimęs Lietuvoje, Panevėžio apskr. ir parapijoje, Vencloviškių kaime. Amerikoje išgyveno 43 metus.

Paliko našlė: žmona Dorothy, pagal tėvus Gamulaitė; sūnus Edward ir marta Lilian; dukra Virginia Klesker ir žentas Norman; 2 anūks: Linda Klesker ir Jeanette Nakvos; sesuo Anna Kriščiūnas, jos vyras Michael ir jų šeima; pusėsėris Elsie Schultz ir jų šeima; trys pusbroliai: Walter, John ir Charles Mack ir jų šeimos, ir kiti gimines, draugai bei pažįstami.

Lietuvoje liko sesuo Valiutė. Priklausė LDS 53-čiai kuopai, Kestudio Pašalpos Klubui ir Lietuvių Piliečių Darbininkų Pašalpos Klubui.

Kūnas pašarvotas L. Bukausko koplyčioje, 10821 S. Michigan Avenue.

Antradienį, rugpjūčio 13 dieną 10:00 val. ryto bus lydimas iš koplyčios į Lietuvių Tautinių kapines.

Visi a.a. John Nakvos gimines, draugai ir pažįstami nuoširdžiai kviečiami dalyvauti laidojime ir suteikti jam paskutinįjį patarnavimą ir atsisveikinimą.

Nuliūda lieta: Žmona, Sūnus, Duklė ir Gimines.

Laidotuvių Direktorius L. Bukauskas, telefonas Commodore 4-2228.

GUŽAUSKU
BEVERLY HILLS GELININKAI
GELES VISOMS PROGOMS
2443 W. 63rd STREET
Telefonai: PR 8-0833 ir PR 8-0834

LOVEIKIS
Telegrama / Visas Pasaulio Daliai
KVIETK NINKAS
Gėlės Vestuvėms, Banketams ir Pagrabams.
3316 So. Halsted St. Yards 7-7308

Gėlės Mylėjimams, Vestuvėms, Banketams, Laidotuviams, Papuošimams.
URBA Gėlininkas
4180 ARCHER AVENUE
Tel.: LA 3-5800 arba LA 3-5870

GELININKAS
(PUTRAMENTAS)
Linksmumo arba liūdesio valandoje Gražiausios Gėlės ir Vainikai, Antkapių papuošimai ir sezoninės kapams gėlės.
ROY R. PETRO (Putramentas)
5525 So. Harlem Avenue
Portsmouth 7-9020

Donald A. Petkus

Laidotuvių Direktorius

PILNAS LAIDOJIMO PATARNAVIMAS SU KARSTU: nuo \$285. \$390. \$495. \$585. \$690. \$795. \$880. \$995 ir daugiau

1410 So. 50th Ave.
Telefonas: TO 3-2108-09
CICERO 50, ILL.

A. PETKUS
LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS
6812 South Western Avenue Tel.: GROvehill 6-2345-4
KOPLYČIOS VISOSE MIESTO DALYSE

LIŪDESIO VALANDOJE SAUKITE
MAZFIKA & EVANS
LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI
PILNOS VESINAMOS KOPLYČIOS
6845 S. Western Ave. RE 7-8600-3601
Gyvenantiems, tose miesto dalyse gausim koplyčią arčiau jūsų namų.

John F. Eudeikis
LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS
Seniausia ir Didžiausia Laidojimo Įstaiga.
AMBULANCE DIENĄ IR NAKTĮ
4605-07 So. Hermitage Avenue
Tel.: YArds 7-1741-1742 ir LAFayette 3-9851
★
4330-34 So. California Avenue
Telefonas: LAFayette 3-0440
Mūsų radio programos šeštadieniais 9:15 ryto iš WGES, 1390 kil
MODERNISKOS AIR-CONDITIONED KOPLYČIOS

NARAI
Chicago
Lietuvių Laidotuvių Direktorijos Asociacijos
AMBULANCE PATARNAVIMAS DIENĄ IR NAKTĮ.
★
TURIME KOPLYČIAS VISOSE MIESTO DALYSE.

ZIGMUND (ZUDYK) ZUDYCKI
1646 W. 46th STREET Phone: YArds 7-0781

STEPONAS C. LACKAWICZ
2424 WEST 69th STREET REpublic 7-1213
2314 WEST 23rd PLACE Virginea 7-6672

PETRAS P. GURSKIS
659 WEST 18th STREET Phone: SEeley 3-5711

PETRAS BIELIŪNAS
4348 S. CALIFORNIA AVE. Phone: LAFayette 3-3572

GEORGE F. RUDMIN
3313 S. LITUANICA AVE. Tel.: YArds 7-1138-1139

ALFRED VANCE
1424 So. 50th Ave., Cicero
Phones: OLYmpic 2-5245 — TOWNhall 3-9687

P. J. RIDIKAS
3354 S. HALSTED STREET Phone: YArds 7-1911

LEONARD BUKAUSKAS
10821 S. MICHIGAN AVE. Phone: COMmodore 4-2228

VASAITIS - BUTKUS
1446 S. 50th AVE., Cicero, Ill. Phone: OLYmpic 2-1003

ANTANAS M. PHILLIPS
3307 S. LITUANICA AVENUE Phone: YArds 7-3401

"NAUJENOS" SKAITO VISI RIAI. JIE ŽINO, KAD NAUSROVIŲ ŽMONĖS DARBININKAI, MOKSLININKAI, VALS: TYBININKAI, DVASININKAI, PROFESIONALAI IR BIZNIE-
PIRKITE JAV TAUPYMO BONUS

Niagara pusiasalyje pasizvalgus

Niagara pusiasalis be apylin-
kės įžymybės ir Niagaros kriok-
lio yra dar garsus su "Welland
canal", kuris jungia Erie ir On-
tario ežerus.

Welland kanalas yra 25 mylių
ilgio. Juo perplaukia kiekvieną
dieną apie 30 laivų. Be Kanados
ir JAV laivų, kanalu labai daž-
nai plaukia Didžiosios Britani-
jos, Olandijos, Švedijos, Norve-
gijos, Vokietijos ir kitų pasaulio
kraštų laivai. Kanalas ne tik,
kad įdomus jis jame plaukian-
čiais laivais, jis dar įdomu pa-
matyti su savo, į padangas pa-
kylančiais, tiltais. Daugiausia
tokių tiltų kanalas turi Welland
mieste, nuo Niagara Falls iki
Welland yra tik 15 mylių. Kai
laivas plaukia kanalu pro tiltą,
tiltas yra iškėlimas į viršų, o
pro jo apačią praplaukia didieji
vandenyno laivai. Kol laivas iš-
lenda pro tiltą, trunka apie 10-
15 minučių; kadangi Welland
mieste yra tokie 5 tiltai, tai
miesto gatvės visuomet prikim-
štos mašinų, kurios laukia nu-
leidžiant tiltą. To nemačiusiam,
tas viskas įdomu pamatyti. Dar
kanalas įdomus ir savo taip va-
dinamais "locks", kur yra iškė-
liami ir nuleidžiami laivai. To-
kias "ceremonijas" galima ma-
tyti Thorold mieste, kuris yra
10 mylių nuo Niagara Falls.
Laivų iškėlimas ir nuleidimas,
tuose "locks", vyksta tokių pat
būdų, kaip garsiajame Suez ka-
nale, apie kurį labai dažnai ka-
ba viso pasaulio spauda.

Dar gi viena Niagara pusiasa-
lio garsenybė, tai Chrystal
Beach, jame kiekvieną dieną su-
sirenka tūkstančiai žmonių. Tai
visokių karuselių ir supynių
miestas. Jeigu kam teko būti
garsiosios Vienos-Praterstern,
Austrijos, tai Chrystal Beach,
beveik tas pats, tik, žinoma, vis-
kas vyksta amerikonišku tempu.
Be to, labai gražūs paplūdimys
ir gaivinantys Erie ežero vanduo.

Visai prie Niagara Falls yra
Kingston parkas, kas būna Nia-
gara Falls, visuomet aplanko ir
Kingston parką.

Niagara pusiasalis, tai vaisių
ir daržovių kraštas. Kaip Jor-
don, Vineland, Fenwick, Font-
hill, Weinfleet ir kiti miestukai,
tai skęsta vynuogynuose ir so-
duose. Pakelėse visur pardavi-
nėjami vaisiai.

Nesenai, Niagara pusiasalyje
buvo kroatų tautinė diena, Wel-
lande. Joje buvo suvažiuavę apie
šešis tūkstančius kroatų. Neži-
nau, kiek jų yra Kanadoje, bet
ir mums lietuviams nereikėtų
nusileisti, jeigu mes nesuvažiuo-
sime į V-tąją Kanados Lietuvių
Dieną daugiau kaip šeši tūks-
tanciai, bet šeši tai jau reikėtų
būtinai, nes gėda būtų prieš
Niagaros pusiasalio kitas tauty-
bes. Nepasirodykime, kad mes
apsnūdę ir nemokame susiburti,
o reikalas ir prasmė tam yra.

Yra tik viena Lietuva pasaulyje,
vienas Nemunas, viena Neris,
šventoji ir šėsupė. Yra tik
vienas Gedimino kalnas, vieni
Aušros Vartai, vieni "Pelėsiai"
ir kerpėms apaugę aukštai "Tra-
kų pilies griuvėsiai. Yra tik vi-
nas "Kestutis" ir viena "Jūra-
tė", laukiantieji mūsų sugrįž-
tančių prie Gintaro krašto. Ne-
apvilksime jų, jeigu negalime da-
bar susirinkti ant Gedimino kal-
no, jeigu negalime pasimelsti
prie Aušros Vartų, tai V-tosios
Kanados Lietuvių Dieną susirin-
kime Niagara Falls. Čia mūsų
norus išgirs Geležinis Vilkas Ge-
dimino kalne, mūsų maldą iš-
klausys, Aušros Vartų Motina.

Brangūs lietuviai nuo Nemuno
krantų, nuo Neries, Dubysos ir
Šėsupės pakrantių, kurie žiau-
raus likimo atplėšti nuo tų vie-
tų, V-tosios Kanados Lietuvių
Dieną susirinkime visi į Niagara
Falls.

Laikas bėga, skaitome laik-
raščių skiltyse, tai vienas lietu-
vis ar lietuvi mirė vienoje vie-
toje, tai kitas kitoje vietoje. Ne-
bedaug laiko ir mums beliko,
greitu laiku visi nueisime į
"Anapus", kaip amžinos atmin-
ties Dr. Vydūnas pasakytų.

Todėl kol dar gyvi ir turime
jėgų, nepamirškime V-tos Kan-
ados Lietuvių Dienos, kuri jau
visai arti.

Zmogus susitinki gimines, pa-
žįstamus ir draugus, pasikalbi,
nusišluostai ašarą, kaž kaip len-
gvesnė pasidaro toji tremtinio
dalis.

Mums susirinkusiems, Niaga-
ra krioklys atneš tą malonų Lie-
tuvos vėją, kuris atgaivins, mū-
sų tėvyns pasiilgusias širdis.

**F & M RADIO
& TELEVISION SERVICE**
Authorized
DELCO & MOTOROLA DEALER
Car radio repaired while you wait.
3159 S. Wallace St. CALumet 5-9833

Penktoji Kanados Lietuvių Diena

Kanados Lietuvių Dienų ruo-
šimas virto tradicija. Vasaros
metu suplaukia tai į vieną tai
į kitą Kanados vietovę tūkstan-
čiai lietuvių, kurie pademonst-
ruoja savo meną, savo dainas
ir savo organizuotumą. Pernai
Windsore įvykusi Lietuvių Die-
na praėjo Kanados-JAV lietuvių
susiartinimo ženklu ir sutraukė
net pačių rengėjų nelauktą da-
lyvių skaičių.

Šiemetinė Kanados Lietuvių
Diena, — jau penktoji iš eilės.
— yra ruošiamą Niagara Falls
mieste, Ontario. Ji įvyks rug-
pjūčio 31, rugsėjo 1 ir 2 dienoi-
mis.

Programa numatoma tokia: šeš-
tadienį, rugpjūčio 31 d. — lietu-
vių dailės parodos, kuriai vadovau-
ja dail. Telesforas Valius, atidarymas.
Tą pačią dieną taip pat sportiniai pasirodymai, o va-
kare šokių bei susipažinimo ba-
lius. Rugsėjo 1 d. — iškilmin-
gasis šventės aktas ir koncer-
tas, kuriame dalyvaus iš Chica-
gos atvykęs Alice Stephens an-
sambliis, solistas St. Baranau-
kas, akotrius H. Kačinskas ir
Hamiltono lietuvių tautinė šokių
grupė, vadovaujama G. Breich-
manienės. Vakare šokiai. Rug-
sėjo 2 d. — lankymas žymiųjų
Niagaros apylinkių vietovių.

Reikia tikėtis, kad šiemetinė-
se Kanados Lietuvių Dienos iš-
kilnėse, kurios ruošiamos netoli
JAV sienos, dalyvaus rekordini-
s žmonių skaičius ne tik iš Ka-
dos, bet taip pat ir iš JAV. Tu-
rime parodyti visai Kanadai sa-
vajį svorį, savąjį gausumą ir sa-
vąjį tautinį susipratimą bei kul-
tūrinį lygį. O tatau galėsime pa-
daryti gausiai dalyvaudami.
Dėl informacijų reikia kreip-
tis į Penktosios Kanados Lietu-
vių Dienos rengimo komiteto
valdybos narį J. Navasaitį, 61
Rykert Ave., St. Catharines, On-
tario, Canada, o nakvynės rei-
kalais — į Stepą Ulbiną, 840
Willmott St., Niagara Falls, On-
tario, Canada. Kor.

"NAUJIENAS" SKAITO VISI
SROVIŲ ŽMONĖS: DARBININ-
KAI, BIZNIERIAI, PROFESIO-
NALAI, DVASININKAI, VALS-
TYBININKAI, MOKSLININKAI
JIE ŽINO, KAD "NAUJIENOS"
PADUODA TEISINGIAUSIAS
ŽINIAS IR GERIAUSIUS RAŠ-
TUS

Detroit, Mich.

Balfo 76-to skyriaus veikla

Nežiūrint vasaros didelių kar-
ščų, Balfo 76-to skyriaus valdy-
ba liepos 19 d. laikė posėdį ir
sū atsidėjimu aptarė įvairius
organizacijos reikalus. Daugiaus-
ia buvo kalbėta apie tai, kaip
sėkmingiau pravesti viešąją rin-
kliavą, atseit, "Tag Day". Šie-
met toji rinkliava įvyks rugsėjo
28 d. Reikalingi leidimai jau
gauti. Miesto pareigūnai užjau-
šia lietuvių ir jiems yra palan-
kūs. Lietuviai turi parodyti vie-
ningumą, susiklausymą ir orga-
nizuotai veikti. Jei tas bus pa-
daryta, tai pasisekimas užtik-
rintas.

Detroito Balfo skyrius jau
baigia 13-tus metus. Per tą lai-
ką jis yra daug gražių darbų
nuveikęs. Pasistenkime, kad ir
šiomet tas 13-as numeris nebū-
tų nelaimingas. Pasistenkime
išjudinti visus vietos lietuvius,
kad jie jautriai atsiliptų ir pa-
remtų mūsų vargstančius tau-
tiečius, kurie tikisi iš mūsų tos
paramos.

Valdyba aptarė ne tik rinklia-
vos reikalą, bet taip pat ir pa-
rengimą, kuris įvyks spalio 19 d.
buvusioje lietuvių tautinė šokių
grupė, vadovaujama G. Breich-
manienės. Vakare šokiai. Rug-
sėjo 2 d. — lankymas žymiųjų
Niagaros apylinkių vietovių.

Reikia tikėtis, kad šiemetinė-
se Kanados Lietuvių Dienos iš-
kilnėse, kurios ruošiamos netoli
JAV sienos, dalyvaus rekordini-
s žmonių skaičius ne tik iš Ka-
dos, bet taip pat ir iš JAV. Tu-
rime parodyti visai Kanadai sa-
vajį svorį, savąjį gausumą ir sa-
vąjį tautinį susipratimą bei kul-
tūrinį lygį. O tatau galėsime pa-
daryti gausiai dalyvaudami.

Socialdemokratų 116 kuopos

Detroit, Mich.

Balfo 76 sk. žinios

Tag-Day

Šių metų viešoji rinkliava De-
troito ir Hamtramco miestuo-
se numatyta pravesti rugsėjo 28
d.

Trečiadienį, rugpjūčio mėn. 14
d., 7 val. 30 min. vakaro, buv.
lietuvių namuose ruošiamos rin-
kliavos reikalų šaukiamas susi-
rinkimas, į kurį kviečiami or-
ganizacijų atstovai ir visuome-
nė.

Rinkliavai vadovauja Elzbieta
Paurazienė.

Sektinas pavyzdys

Amerikos Lietuvių Katalikų
Karo Veteranų Postas No. 1722,
vadovaujamas E. Keblaičio,
prieš kurį laiką žymiai parėmė
Balfo veiklą, paskirdama 50 dol.
auką.

Po 10 dol. aukojo Eugene

linksmas ir draugiškas išvažia-
vimas jau čia pat, — jis įvyks
rugs. 25 d. Navickų ūky, 32115
West Road (netoli nuo Middle-
belt Rd.).

Kaip žinoma, tie išvažiavimai
rengiami su bendrais pietumis.
Todėl pageidaujama, kad sve-
čiai užsiregistruotų iš anksto
pas kuopos narius. Tai paleng-
vins komisijos darbą ir suma-
žins rūpestį, kai bus žinoma, ko-
kiam skaičiui pasirodė.

B. Keblaitienė

Printing Co. sav. Charles Walls čius.

ir Vladas Selenis.

5 dol. aukojo Antanas Ielevi-
čius ir 1 dol. — Alfars Bacevi-

Aukotojams reiškiami nuošir-
di padėka.

Balfo 76 sk. valdyba

Visuomet mokėjome aukštus dividendus

DABAR JUOS DAR
PADIDINOME

1/2%

TAUPYTOJAMS TEIKIAME ĮVAIRIUS PATARNAVIMUS VERTUI
Kešiuojame čekius. Perkam ir parduodam valstybės bonus.
VISOS SANTAPOS APDRAUSTOS IKI \$16,000.00

CRANE SAVINGS & LOAN ASSOCIATION

2555 West 47th Street LAFayette 3-1083

B. R. PIETKIEWICZ, prez. E. R. PIETKIEWICZ, sekr. ir adv.

Darbo valandos: pirmadienį, ketvirtadienį, nuo 9 iki 8 val. vak.; antradienį,
penktadienį, nuo 9 iki 5: trečiadienį, šeštadienį, nuo 9 iki vidurdienio

Lietuvių Taupymo ir Skolinimo Bendrovių Lygos Nariai

kuriuose kiekvieno santaupos yra apdraustos iki \$10,000.00,
o namų paskolos duodamos lengvomis sąlygomis.

CHICAGO SAVINGS & LOAN ASSN.

6245 SOUTH WESTERN AVE CHICAGO 36, ILLINOIS

Grovehill 8-7575

CONTINENTAL SAVINGS & LOAN ASSN.

4559 SOUTH PAULINA STREET CHICAGO, ILLINOIS

Yards 7-0145

CRANE SAVINGS & LOAN ASSN.

2555 WEST 47th STREET CHICAGO 32, ILLINOIS

Lafayette 3-1083

DISTRICT SAVINGS & LOAN ASSN.

3430 SOUTH HALSTED STREET CHICAGO 8, ILLINOIS

CLiffside 4-0104

ST. ANTHONY SAVINGS & LOAN ASSN.

1447 SOUTH 49th COURT CHICAGO 50, ILLINOIS

Townhall 3-8131-2

UNIVERSAL SAVINGS & LOAN ASSN.

1800 SOUTH HALSTED STREET CHICAGO 8, ILLINOIS

HAymarket 1-2028

GARSINKITĖS NAUJIENOS

Taupykite apdraustoje Taupymo ir Skolinimo bendrovėje

UNIVERSAL SAVINGS & LOAN ASSOCIATION

- Įstaiga gerai žinoma visiems lietuviams. Paranki privažiuoti iš visų miesto dalių.
- Moka aukštus dividendus už santaupas.
- Skolina pinigus namams pirkti lengviems išmokėjimams už mažą nuošimtį.

UNIVERSAL SAVINGS & LOAN ASS'N

1800 So. Halsted Street

Chicago 8, Illinois

T. RYPKEVIČIUS, Prezidentas

Tel.: HAymarket 1-2028

ATIDARYTA KASDIEN: nuo 9 iki 4 valandos. Ketvirtadienį nuo 9 iki 8 valandos. Šeštadienį nuo
9 iki 3 valandos. Trečiadienį uždaryta.

Sealy BUTTON-FREE
ENCHANTED NIGHTS MATTRESS

It's button-free—smooth as a mattress can be!
Healthfully firm as a mattress should be! Tested
for ten years' use! Exclusive decorator-designed
cover. Pre-built borders stand up to extra hard
wear. Save now during Sealy's Golden Sleep Sale!
Matching box spring, regularly \$59.50... \$44.50.

\$44.50
regularly
\$59.50
Convenient Terms

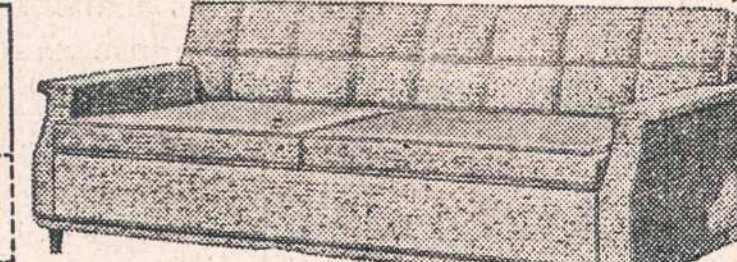
LOWEST PRICE EVER

for this **Con-sealy-bed**

with foam rubber cushions and
"79" quality POSTUREPEDIC mattress **\$259.50**

Sealy GOLDEN SLEEP SALE

Save now on the beautifully styled Sealy "Warwick"
Con-sealy-bed! By day, a handsome sofa with French
pleated button-back and foam rubber cushions; its rich,
metallic-accented, boucle-textured fabric is combined
with Chromspun for color-fastness. By night, converts
easily into a firm bed that sleeps two in luxurious
comfort on a \$79.50 quality Posturepedic Mattress.

BAY FURNITURE CO.

8933 COMMERCIAL AVE.

All Phones: REgent 4-4855

Open Daily to 6:00 P. M. Mon. and Thurs. to 9:00 P. M.

3 — NAUJIENOS, CHICAGO 8, ILL. — MONDAY, AUGUST 12, 1957

Subscription Rates:	
\$9.00 per year in Canada	
\$9.00 per year outside of Chicago	
\$10.00 per year in Chicago	
5 cents per copy.	
Užsakymo kainos:	
Chicagoje — paštu:	
Metams	\$10.00
Pusei metų	\$5.50
Trims mėnesiams	\$3.00
Vienam mėnesiui	\$1.25
Chicagoje per išsiuntimo:	
Vieną kopiją	5c.
Savietai	90c.
Mėnesiui	\$1.25

NAUJIENŲ ofisas atdaras kasdien, išskyrus sekmadienius, nuo 9 ryto iki 5 val. vakaro. Šeštadieniais — iki 12-tos.

Naujas gynybos sekretorius

Gynybos sekretorius Charles Wilson rezignavo ir jo vieton prez. Eisenhoweris nominavo Neil McElroy. Senatas, žinoma, jį patvirtins.

Kaip ligšiolinis gynybos sekretorius, taip ir naujasis yra stambiojo kapitalo atstovas. Wilsonas buvo milžiniškos General Motors korporacijos prezidentas; McElroy yra didelės Procter and Gamble muilo kompanijos prezidentas ir dviejų kitų korporacijų direktorius.

Muilo kompanija mokėjo savo prezidentui \$285,000 metinės algos. Kaip gynybos sekretorius, McElroy gaus tik \$25,000 — atseit, mažiau, kaip dešimtą dalį savo pirmesniojo atlyginimo. Tad finansiniu atžvilgiu jo sutikimas priimti tarnybą federalinėje administracijoje reiškia nemenką pasiaukojimą.

Be to, eidamas gynybos sekretoriaus pareigas, McElroy turės vykdyti JAV prezidento instrukcijas ir turės aiškinti ir ginti sumanymus, liečiančius gynybos departamentą, kongreso komituose. Jį "tarkuos" spauda ir radijo komentatoriai. Taip buvo ir su Wilsonu, kuris savo "atvirais" pareiškimais buvo kelis kartus sukėlęs audrą visuomenėje.

Kaip biznio korporacijos prezidentas, McElroy nebuvo puolamas spaudoje ir buvo atsakingas tik jos direktorių tarybai. Jisai buvo greičiau jos "bosas", negu jos tarnas.

Kam gi tad jisai dabar apleidžia savo pelningą, saugią ir ramią vietą biznio kompanijoje ir eina į Washingtoną? Žmonės, kurie jį pažįsta, sako, kad McElroy jaučiasi turįs pareigą pasiaukoti respublikos labui. Jisai, kaip ir jo pirmtakas Wilsonas arba buv. izdo sekretorius Humphrey, irgi labai žymus stambiojo kapitalo žuvas, — mano, kad biznio vadai negali atvesti valstybinės tarnybos pasiūlymą, nes yra kiekvieno piliečio pareiga valstybei patarnauti, kada ji to reikalauja. Visi piliečiai moka mokesčius valdžiai išlaikyti ir kiekvienas jaunas sveikas vyras privalo atlikti karo prievolę, jei valdžia jį pašaukia. Todėl ir biznierių privalo pasitraukti iš savo biznio ir padėti valdžiai savo gabumais bei patyrimu tvarkyti krašto reikalus. McElroy sakosi žiūrįs ir savo "dabą" federalinėje valdžioje, kaip ir progą patarnauti kraštui.

Galima dar pridurti, kad gynybos sekretoriaus postas patenkins ir jo ambiciją. Visuomenės akys, muilo kompanijos prezidentas anaipol neturi tokios reikšmės, kaip JAV prezidento kabineto narys, kurio priežiūroje yra ginkluotosios krašto jėgos, su kuriuo turi skaitytis generalinių štabų viršininkai ir armijos generolai bei admiralai. O pinigų McElroy jau yra uždirbęs pakankamai.

McElroy yra kilęs iš neturtingų žmonių. Jaunas pradėjęs dirbti už menką algę, jisai sugebėjo prasimušti į pačią viršūnę stambiojo biznio organizacijose. Tokių asmeninių pasiekimų pavyzdžių Amerikoje yra daug. Todėl sakoma, kad Amerika tai "progy šalis".

Tie beturčių vaikai, virstę kompanijų viršininkais ir milijonieriais, galvoja, žinoma, kaip kapitalistai. Jie, ir į valdžią atėję, pirmoje eilėje rūpinasi kapitalistų reikalais. Tačiau Amerikos kapitalistai negali sauvaliauti ir skriausti darbininkus, nes darbininkų teises apsaugoja įstatymai ir, kada reikia, sugeba jas apginti ir patys darbininkai, kurie šandien jau turi milžiniškas savo organizacijas. Mažiau apsaugoti yra vartotojai ir mokesčių mokėtojai.

GARSINKITĖS NAUJIENOSE

JONAS AUGUSTAITIS

Gen. Stasio Raštikio kariuomenės reorganizacijos planas

(Pagal jo paties atsiminimus — ST. RAŠTIKIS "Kovose dėl Lietuvos", išleido "Lietuvių Dienos")

5. Manau, man atsakymo į tai duoti netenka. Bet mes nesigynėme ir kodėl? Politškai (apie tai buvo plačiau rašyta) santykių užmezgimas su lenkais buvo rušiamas per ketvirtą su viršum metų, kuris buvo apvainikuotas ultimatumo titulu.

Karišką gi p. Raštikio kariuomenės paruošimą charakterizuoja tokia faktiškoji padėtis. Santykių su Lenkija įsitempimo metu (po lenkų pasienio sargybinio nukovimo) buvo patikrintas antrojo (2) pės-tininkų pulko — Sančiuose — pasirušimas eventl. karo veiksmams. Pasirušimas buvo surašyta, ką pulkas turi turėti karo metu, bet pakilti pulkas karo žygiui (iš Kauno — Vievio link) praktiškai nebuvęs paruoštas ir išeiti kovos žygiu, sukilti lenkus Vievio link negalėjo. Kariuomenės vadovybė nepatikrino atskirų dalinių veiksmingumo karo atveju. Pinigai kariuomenei buvo leidžiami, p. Raštikio gink-

lavimosi planas buvo vykdomas jau ketvirtą metį, pinigai buvo išspaudžiami iš tautos gyvybinių (kūrybinių) sričių ir atiduodami kariuomenei ginkluoti. Raštikis su lenkais negalėjo kariauti, bet tik ne dėl lenkų stiprumo, kiek dėl savų pareigų (karo vadovybės) apsilaidimo ir dėl p. Lozoraitio ruošto su lenkais santykių užmezgimo, su kuriuo p. Raštikis, kaip Kariuomenės Vadas, buvo visuomet artimame kontakte. Dėl tų santykių su lenkais užmezgimo p. Raštikis savo atsiminimuose sako: "Štabe jis (p. Lozoraitis) visados radosi pritarimą šiam reikalui". (Žiūr. Raštikis, pusl. 515.)

Tai gi — kam tuomet kariauti?!

Bet kas gi už tokį elgesį už bergždžiai pinigų aikvojimą ir už krašto apgadinimą turėtų nešti atsakomybę?!

Manau, ir į šitą klausimą nereikia man duoti atsakymo...

Baigiant kalbėti apie p. Raštikio karo

KRUŠČEVO DIDELES KORTOS

Londonė einąs "The New Statesman" žurnalas, kuris, kaip kada labiau palinkęs raudonon kairėn, negu kitokion, vedamuoju pasakoja:

Savo laiku, 30 metų atgal, Stalinas po Lenino mirties ėmė neramią kolektyvinę vadovybę sprogdinti. Vieną prieš kitą siundydamas, jis sunaikino Trockį, Zinovjevą, Kamenevą ir Buchariną, o į partijos viršūnę sukišo savus, jam ištikimus vyrus. Nejau dabar kartojasi vėl tas pats? Nejau Kruščevas siekia Stalino sosto, panaudodamas "priešpartinės" grupės intrigas visus priešus sutrinti?

Aišku, mums trūksta tikrų faktų visam kam nušviesti. Pavyzdžiui, dar sunku išaiškinti, kodėl ir kas nutiko Berijai, arba kokį vaidmenį žukovas tada ir dabar suvaidino. Gai asmeniškai sumetimai jau ne taip svarbūs ir kova viršūnėse jau ne beprasmiškas vieno ar kito komisaro galios siekimas? Gal išmintingiau čia pastebėti tam tikrų visuomeninių sluoksnių kovą atspindį ir tuos sluoksnius atpažinti, vieton kartoti bergždžius posakius, kaip: "grįžtama prie Stalino".

Staliniui mirus, rusų komunistų partijos centraliniame komitete, matyt, pasireiškė 3 grupės. Molotovas ir Kaganovičius stėjo už senovę ir nenorėjo jokių permainų apivarsyję, kurį Stalinas rusams ir pavergtiems kraštams užmovė. Malenkovas su planuotojais Pervuchinu bei Saburovu atstovavo techniku raterlius. Jie juto, kad žmonėms būtina suteikti ekonominių lengvatų ir pašalinti Stalino klaidas. Jų dauguma jauni vyrai, tik jaugė į aparatą bei biurokratiją. Jie mano, kad policinis teroras savo dienas jau atgyveno, ir pramonės gamybos našumą tegalima pakelti, atsižvelgiant į žmonių nuotaikas. Tačiau, ir Malenkovas nenorėjo pagrindinių vidaus ar užsienio politikos pakaitų. Štai kodėl jisai rado bendrą kalbą su Molotovu ir Kaganovičium.

Kieno vardu kalba Kruščevas? Dalyką susekame į "slaptoje" kalboje 20-tam partijos kongresui ir "Pravdos" vedamajame ant rytojaus po perversmo. Kruščevas, matyt, siekia būti lenininku. Reiškia, jis nori, kad partija būtų ne teroristas policininkas, ar valstybinis biurokratas, bet sovietų visuomenės nugarkaulis. Savo kalboje jis Staliniui labiausiai prikišo pasmaugimą partinės demokratijos, išduodant senus ir ištikimus komunistus. "Pravdos" vedamasis šaukia atstatyti "smarkią, ne

prievarčios demokratine organizaciją". Tokiu būdu, susidaro įspūdis, kad Kruščevas partiją nori išlaisvinti iš slaptosios policijos nagų (įvykis su Berija) ir iš didžiųjų stalininkų biurokratų (įvykis su Molotovu-Malenkovu). Aišku, čia nėra jokio "liberalizmo".

Kruščevas gal net demagogu išėina, nes jau padarė žygių pramonę decentralizuoti, žada palikti kolūkininkams jų sklypelį darbo vaisių, žada pastatyti daugiau ir geresnių gyvenimui namų ir mažiau kitataučius rusinai. Tokiais pažadais kolektyvinę vadovybę susprogdinęs, Kruščevas žaidžia didelėmis kortomis. Ar laimės? Rizikos nemaža. Sukilimas Rytų Vokietijoje, įvykiai Lenkijoje ir Vengrijoje rodo, kad gyvenimas gali nueiti visai ne jam skirta vaga.

Stalinas savo diktatūrą, atsiminkim, kūrė, eidamas prieš partiją ir ją neigdamas. Kruščevas gi partiją nori padaryti vadu ir žmoniškesnį (? — "N. Red."), sotesnį, laisvesnį (? — "N. Red.") gyvenimą diktatūrinėje santvarkoje, pasaujė, kur įtampa bus siekiama švelninti. Šiaip ar taip, Kruščevo šūkiai, be abejo, skatins jau pastebėtus bruzdėjimus toje santvarkoje. S.

Vakarų pagrindinė jėga

Buvęs JAV-bių kariuomenės ekonominių žinių rinkėjas Austrijos ir Rytų-Vakarų apyvartos komiteto narys Vienoj, S. J. Rundt, laiškė "New York Times" redakcijai rašo:

"Man rodosi, komunizmo diktatūrai suplašinti mes turime priemonę, kuria mūsų niekas neprašoka. Tai — ekonominis pajėgumas.

"Gyventojų skaičiais komunistų kraštai mus viršina. Kariškai mes beveik lygūs. Propaganda jie, nesikų mus prašoka. Diplomatiškoje taip pat kai kada jie sėkmingiau veikia, nes diktatūrai nėra reikalo atsiklausti žmonių nuotaikos, reiškiamos parlamentuose ir spaudoje.

"Bet ekonominiai mes dabar esame ir dar per daugelį metų būsim, daug daug stipresni už komunistus. Jų raudonasis pasaulis, palyginant su mūsų, atrodo, kaip tikras elgetynas. Komunizmo pramonė, tiesą pasakius, amšio bankroto būklėje, o mūsų laisvos privatinės iniciatyvos santvarka, nežiūrint sušlavimų bei negalavimų, vėl ir vėl įrodė esanti geriausia žmonėms geresnį medžiaginį gyvenimą patikrinti". S.

REMIKITE JUOS BIZNIERIUS, KURIE GARSINASI "NAUJIENOSE"

K. DUBYSA

Politinis komplimentas

Provokacija ar kombinacija?

Prez. Eisenhoweris spaudos (liepos 17 d.) konferencijoje, paklaustas korespondentų (sąjoe jie žinojo) apie galimybę susitikti JAV ir Sovietų krašto apsaugos ministrams, patvirtintą tokią galimybę. Jis davęs suprasti ir reikalingumą, labai šiltai, parinktiniais žodžiais atsiliepęs apie maršalą Žukovą. Priminęs savo bendradarbiavimą karo metu ir po jo, vėliau 1955 m. susitikimą Genevoje viršūnių konferencijoje. Tarp kitko, rado reikalą jį laikyti garbingu vyru, geru karo vadu, sąžiningu ir t.t.

Politinė etika šakota. Reikalui esant, nežūrima nei kritikos, nei logikos: Malversacija sena ir naudojama tam tikrais momentais. Politiniai komplimentai susiformuoja prie tam tikrų progų, paleidžiami tada, kada kam tai ruošiamasi, kombinuojama artimesnį ar tolimesnį ateitį. Yra nuomonių, kad prezidentas Žukovą apibūdinti norėjęs kaip karį ir žmogų, ką jis ir padarė. Gi parinkimas apibūdinti progos, esą, jau jo patarėjų nuopelnas, kuris turi tiktai, be paskelbto Wilsono ir Žukovo susitikimo galimybės, ką tai daugiau, — slapto ir svarbaus, sensacinogo. Sovietų ambasados skubus į pareiškimą reagavimas "kodėl ne", sako, kad reikalas iškilo ne spaudos konferencijos metu, bet kiek anksčiau, tik buvo pasirinktas laikas ir turinys pasirodė rėmuose. Nėra provokacijos, bet jaučiama "plonos" uždagos kombinacija iš tų, kurie nori išbandyti Kremliams "gerą valią" po stalinistų "išvietinimo".

Zarubino atostogos

Sovietų ambasadorius Zarubinas jau išvyko 6 savaitėms atostogų. Nors prieš išvykimą buvo spaudoje žinių, kad jis oficialaus pakvietimo Žukovui nenuvežė, nes Amerikos visuomenės opinija yra nepalanki, bet niekas netvirtino, kad prezidento pareiškimas buvo "draugiškas" komplimentas. Jei Amerikos visuomenės opinija yra nepalanki Žukovo apsilankymui Amerikoje, tai tas susitikimas gali įvykti kur nors kitur. Reikia suitikti ir su tais gandai, kurie sako, kad Wilsono ir Žukovo susitikimas sutrupins kelį susitikimui valstybių viršūnių. Pavyks, ar ne neviešų patarėjų kombinacija paruošti kelias susitikti aukštesnio rango politikams, tai kitas

reikalas, bet sekretoriaus John F. Dulles į Londoną kelioms yra ne tik Londono nusiginklavimo konferencijos reikalai. Jis ras laiko ir tinkamą progą painformuoti (atsimename, kad po pareiškimų dėl galimo susitikimo sovietų ir JAV-bių krašto apsaugos ministrų sąjungininkai kėlė balsą ir reikalavo painformavimo). Dabar baigtas nufilti reikalas paties Dulles bus painformuotas, žinoma, neviešai ir liks neviešas reikalas, kol dirva bus paruošta. Neoficialiai sakoma, kad Zarubinas nenuvaziavo tušiomis rankomis, be vilties išklausyti mintį realizuoti. Šis reikalas tebėra pirmas sąrašas, laukiantis tinkamos progos, kol diplomatiniai kanalais bus rasta patenkinanti išeitis. Nepamirština ir Chruščevo dažnai priimanamra mintis, kad reikia naujo didžiųjų susitikimo. Gi po stalinistų arba antipartinės grupės išslavimo, reikalas rimtai studijuojamas ir vakarų puseje.

Kitų nuomonės

Ko siekiama? JAV tikslai žinomi. Jos siekia teisingos taikos visiems. Jos atargiai bando įvairiausias priemones, kurios kartais rodo pavojingą karts nuo karto pasirodą rasišiai apie "atšalimą pažadų išlaisvinti pavergtieji kraštai" yra nenusileidimas sovietams, bet politinės taktikos vaisius. Atėjus rimtam ir galutinam reikalui, JAV savo pažadus atsimins ir juos vykdys visu teisingumu, nežūrint, ar JAV vyriausybė bus respublikoniš ar demokratų. Čia nėra jokios baimės. Dėl greito Maskvos atsakymo "kodėl ne" yra daug nuomonių ir prieidimų. Amerikos spauda sako, kad tas daroma tam, kad Kremliams paslėptų savo vidaus "persitvarkymo" sunkumus, ypatingai ūkio srity. Diplomatiniai sluoksniai žiūri augančių jėgų įtaką už liberališką valdymo santvarkos įvedimą. Tos jėgos auga "naujoje" sovietų biurokratijoje ir jaunimo masėse. Esą, patys komunistai nusivylė komunizmu, negavo iš jo, ko tikėjosi, palaipsniui stengiasi atsilauiduoti nuo jo ir prieiti prie nestuklato socializmo. Dėl pavergtų kraštų nėra dviejų nuomonių. Ten laisvės ugnelė ne tik rusena, bet protarpiais suliepsnoja, ir ji jau neįveikiama užgesinti. Jamimas liko ištikimas savo tautai laisvei, nors senesnės kartos žmonės jau baigiami sunaikinti. Tai yra laidas, kad komunizmas kaip Rusijoje, taip ir pavergtuose kraštuose pasiekė stiprybės galą, pradės blaškytis ir pūluojantis bei gangrenos edamas žūti.

Čia nėra paslapčių. Kremliams vadai šias dėmes dangs, bet laikas nuplėsia uždangas ir parodo pūvantį komunizmo kūną. Ši kartą Kremliams vadai užsienio dėmesį nori nukreipti sensacingesnės formos skraiste, sakydami "kodėl ne", bet tie du žodžiai slepia suktą Kremliams tikslą, savo gyvybės laiko prailginimą; tas priemonės, kurios reikalingos "naujoje" atmosferoje viduje persitvarkyti ir vėl skelbti savo stiprybę, tušuoja neįsėdamos ligos simptomus.

Žukovo "garbingumas" ar sąžiningumas

Žiūrint iš politikos taško ar politinės komplimentacijos srities, tokie žodžiai nesudaro sensacijos. Ir didžiausi nusikaltėliai, kruviniausieji diktatoriai (Stalinas, Hitleris, Chruščevas ir Co.) politiniame žodyne laikomi garbingais ir sąžiningais vyrais. Kaip žmogus (manoma, ir prezidentas šį turėjo omenyje), jis gali būti garbingas ir sąžiningas. Kaip karys, — gali būti sumanus. Šios gerosios "savybės" savaime jo paties darbais ar veiksmais yra sunaikinamos. Pirmiausia jis yra komunistas ir ne eilinis, ne naujokas. Paskui jis yra komunizmo jėgų vadas Rusijoje. Jis iki šiol savo darbais, žodžiais ar veiksmais neįrodė garbingumo ir sąžiningumo, juo labiau, laisvės brangumo. Vengrijos "kruvinasis spalis" šį "garbingą" vyrą pristatė laisvam pasauliui visu nuogumu. Jis davė įsakymą savo armijai žudyti nekaltus vengrus. Jo tankai, lėktuvai ir patrankos daužė ir žudė Vengrijos žmones, vaikus, mokinius, senus ir jaunus, ne už tai, kad stėjo į kovą su jo armija, bet už tai, kad išdriso paprašyti sau ir savo kraštui laisvės; už tai, kam pareikalavo ištraukti jo armiją iš savo krašto; už tai, kad smerkė komunizmą, rodė juo nepasitenkinimą, siekė atsipalaiduojimo nuo komunistinės diktatūros ir kruvinos Kremliams globos. Čia Žukovas yra "garbingas" ir iš to taško jam reikia skirti "sąžiningumas ir karinis sumanumas". Jei Antrojo karo metu Dėdė Samas nebūtų suteikęs Staliniui visokiariopos pagalbos, Žukovas nebūtų iškilęs į karinius "herojus", nebūtų žinomas ir niekas apie jį šiandien taip aukštai nekaltėtų ir parinktiniais žodžiais nevertintų. Jis buvo, yra ir bus tuo, ko iš jo reikalauja komunizmas, jo ideologija, Lenino ir kitų vadų nustatytas kelias: pasaulio sukomunizmas. Manau, kad išgailejus Amerikiečių Žukovo "sąžiningumu" paremtai santvarnos edamas žūti.

(Tęsinys 5-me psl.)

plano reikšmę ir paties p. Raštikio veiklą, tenka pabrėžti, jog neabejotinai būtų buvę daug naudingiau ir pačiai kariuomenei (savaime ir Lietuvai), jei Kariuomenės Vadas būtų mažiau politikavęs, o daugiau rūpinęsis kariuomenės reikalais ir kiek mažiau rūpinęsis savo "kylančiu autoritetu kariuomenėje ir visuomenėje", sakydamas kalbas Vyriausybės vardu (pvz. gen. Černiaus vyriausybės sudarant, — pusl. 554), dalyvaudamas įvairiuose parengimuose, konferencijose su įvairių srovių bei sričių asmenimis ir t.t. ir t.t., kai tokia veikla visiškai neįeina į Kariuomenės Vado pareigas.

Ir dabar — tremtyje, užuot parašęs plačiau apie kariuomenės reikalus, kad kariai-specialistai būtų galėję išsamiau pasisakyti dėl jo reorganizacijos planų ir evtl. dėl karo doktrinos Lietuvai ginti, ponas St. Raštikis aprašinėja savo knygoje pvz. buvusių Lietuvos Prezidentų (psl. 567, p.p. Smetonos, Stulginskio ir Dr. Griniaus) biografijas, jų charakteristikas, vertindamas jų darbus iš atsiminimų dar jauno general. štabo karininko, kariuomenės vado ir tik 38 metų amžiaus... arba — aprašinėja Lietuvoje akredituotus užsienio diplomatus... kariuomenės atstovus, ministrų bei politikų veiklę charakteristikas ir t.t., arba (sic!) rašo apie savo

kelią į Vilnių, be adjutantų ir tik su karo revoliuteriu kisenėje, tikrindamas kariuomenės žygiavimą (psl. 737-641) į Vilnių ir karta reikšdamas didelio nepasitenkinimo, kad tai rinktinė buvo paskirtas kitas vadas — o ne jis pats... bet kariuomenės vadas įsitikinęs, kad jo vadovaujama kariuomenė tvarkingai "žygiuoja į Vilnių, nekieno nepastebėta...", "suka savo automobilį per Neris žaliąjį tiltą — širvintų, Ukmergės ir Kauno link į naujus darbus". (Žiūr. p. Raštikis, p. 641.)

Arba — visus savo neklaidingumus, sprendžiant ne tik kariuomenės klausimus (karo taryba — jam buvo laiko gailinimas), bet ir visuomenės ir politikos; ... arba įvertinant karių darbus, darydamas pastabas "nesivaržydamas, ar tai buvo senos generolo ar jauno pulkininko nuopelnas ar klaida"... "nors jie man (p. Raštikiui) negalėjo prikišti nei neteisningumo, nei šališkumo, nes mano (p. Raštikio) kritika būdavo argumentuota, paremta daviniais ir nešališka". (Žiūr. Raštikis, pusl. 362.)

Šitokių "savo neklaidingumų" aprašymų — pilna p. Raštikio knyga. Be to, jis labai didelę dalį savo knygos — Kovose dėl Lietuvos — neužmišro paskirti savo jaunystės ir šeimos aprašymams, taip pat — turty neturėjimo priežastis, — savo die-

nos darbų tvarką bei žaidimus su dukrytėmis ir visos eilės panašių veiksmų, atrodė, kad nieko nebūtų užmiršta pateikti lietuvių tautai (gal ir prieš jos norą) iš buvusio Kariuomenės Vado gyvenimo su visomis smulkmenomis bei jo "neklaidingų" darbų sąrašą.

Nenorėčiau tačiau šios srities paties p. Raštikio aprašymų komentuoti. Bet aš manyčiau — būtų visai sveika, kad tą viską išaiškintų psichologas (specialistas) kartu su visomis tomis aplinkybėmis, kurios lėmė tokiame p. Raštikio charakteriui ir galvojamui susidaryti (žinoma, pagal jo atsiminimų knygą), kurie, be abejonės, lėmė jojo veiklą ir kurie, kaip matome, atnešė Lietuvai neapskaičiuojamus nuostolius.

Šiuo baigiu šį rašinį. Po kiek laiko, manau, turėsiu vėl progos pafesti kitus, nemaziau svarbius p. Raštikio veiklos srities klausimus, išdėstytus jo atsiminimuose ir pažiūrėti jų naudingumą lietuvių tautai, sutikdamas su paties pono Raštikio nuomone, kai jis sako: "atiduodu šį savo raportą viešam savo tautos teismui", kad jis sukeltų "nešališką kritiką ir polemiką, kuri gal priartins mus prie istorinės tiesos ten, kur man (Raštikiui) gal nepavyko arčiau prieiti". (Raštikis, pusl. 16).

(GALAS)

—MONDAY, AUGUST 12, 1957

